

ADFÆRDS- PROBLEMER I SKOLEN

Bo Hejlskov Elvén

● Studiemateriale

Det glæder mig, at du/I har læst min bog, *Adfærdsproblemer i skolen*, og er interesseret i at fordybe dig/jer i den viden, den bygger på.

Da min forrige bog *Problemskabende adfærd* udkom, blev jeg kontaktet af flere pædagoger mv., som gerne ville have et studiemateriale til bogen. De ville lave en studiekreds for at tale om bogens indhold, og om hvad den betød i deres arbejde. Det var jeg helt uforberedt på. Men der er noget materiale ude omkring, som forskellige specialpædagoger har lavet.

Da jeg så den trykte udgave af denne bog – *Adfærdsproblemer i skolen* – første gang, gik det op for mig, at den var meget lettere at lave et studiemateriale til, som kan bruges til fordybelse i bogens emner. Jeg indså også, at man kunne bruge bogen til en række korte samtaler i personalegrupperne i skolen, hvis man fik nogle spørgsmål at tale om, princip for princip.

Så her følger nogle oplæg til samtale om bogen. Man kan eventuelt bruge et kvarter eller en halv time ved et antal personale- eller teammøder og på den måde arbejde sig langsomt gennem bogen.

God fornøjelse!

Bo Hejlskov Elvén

Arbejdsspørgsmål til principperne i bogen

Adfærdsproblemer i skolen

#1 Find altid ud af, hvem der har et problem.

Mange af de adfærdsproblemer, vi oplever i skolen, er kun et problem for os lærere og pædagoger. En gang imellem ser eleven dem som løsninger.

Find nogle eksempler på situationer, hvor det, I syntes var problemadfærd, absolut ikke var et problem for eleven.

#2 Mennesker, der kan opføre sig ordentligt, gør det.

Citatet er en af mange mulige oversættelser af Ross W. Greenes sætning: "People who can behave, will behave." Jeg synes, det er den oversættelse, der er mest kraft i.

Listen over evner, som vi ofte kommer til at stille for høje krav til, er min egen.

Som lærere og pædagoger kommer vi ofte til at stille for store krav til elevernes:

- Evne til at beregne årsag og virkning i komplekse sammenhænge.
- Evne til at strukturere og gennemføre aktiviteter.
- Evne til at huske, mens man tænker.
- Evne til at tilbageholde impulser.
- Udholdenhed.
- Flexibilitet.
- Sociale kompetencer.
- Stressfølsomhed.
- Evne til at sige ja.
- Evne til at køle ned og bevare roen.

Hvilke evner har I haft for høje forventninger til? Find nogle situationer for hver evne.

Find desuden nogle situationer, der er gået galt, hvor I kan kortlægge, hvad der blev stillet for høje forventninger til.

#3 Mennesker gør det, der giver mest mening i situationen.

Find situationer, hvor I – når I tænker efter – fuldt ud kan forstå, hvorfor eleven gjorde, som han eller hun gjorde.

Find situationer fra jeres eget liv, hvor det, I gjorde, måske ikke var, hvad omgivelserne synes, I skulle gøre, men hvor I gjorde det, fordi det var det mest begribelige.

#4 Den, der tager ansvar, kan påvirke.

Find situationer, hvor I som personale prøver at komme af med ansvaret. Snakker I mere om visse familiers hjemmesituation end andres? Er der visse elever, som hele tiden beskrives med ord som fx stædig? Er der elever, der burde gå i skole et andet sted?

#5 Børn lærer ingenting af at mislykkes.

Find situationer, som I har håndteret ud fra forestillingen om, at eleven lærer noget af at mislykkes. Hvad betyder den forestilling i jeres hverdag?

#6 Man skal have selvkontrol for at kunne samarbejde.

Dette princip diskuteres bedst sammen med det næste.

#7 Alle gør, hvad de kan for at bevare selvkontrollen.

Find situationer, hvor det, I anser for at være adfærdsproblemer, egentlig er elevens strategier for at bevare selvkontrollen. Hvad betyder den indsigt for jeres arbejde fremadrettet?

#8 Affekt smitter.

Find situationer, hvor jeres affekt smitter eleverne. Det kan være vrede, uro (stress), men også glæde eller entusiasme.

Og endnu sjovere: Se, om I kan finde nogle situationer, hvor elevernes affekt har smittet jer, så I tabte overblikket og evnen til at holde sammen på situationen.

#9 Konflikter består af løsninger.

Find situationer, hvor konflikter mellem jer og elever har haft den struktur, som princippet beskriver.

Find også gerne situationer, hvor elevernes indbyrdes konflikter har den form.

#10 Pædagogisk arbejde er at stille krav på en måde, der virker.

Hvilke metoder bruger I i hverdagen til at få elever til at sige ja? Find dem gerne på bogens liste, men også gerne egne metoder, jeg ikke har tænkt på.

Hvilke afledninger bruger I? Tal gerne om en specifik elev, og skriv de afledninger ned, I hver især bruger, så I kan dele dem.

#11 Man bliver leder, når nogen følger.

Kapitlet handler om autoritet.

Hvad gør I for at få eleverne til at give jer autoritet? Gerne konkrete strategier.

Skolen er et bilværksted

Nu, når I er kommet så langt, kan det være en god idé at gå tilbage til ansvarsprincippet.

Hvordan passer bilværkstedsmetaforen på jeres arbejde? Arbejder I på et bilværksted, eller har I en tendens til at:

- Lægge ansvar på familien?
- Skyde skylden for at eleven ikke lykkes på, at han eller hun ikke vil samarbejde?
- Mene, at eleven ikke gør sit bedste ud fra situationen?
- Bruge metoder, I er trygge ved, selv om I har fået rådgivning om, at eleven har brug for andre metoder? Kan der være en tydeligere struktur?

Gå efter bolden

Det sidste princip er nok det sværeste at tale om.

Find situationer, hvor I som personale har haft for få pædagogiske indsatser i forhold til at nå de mål, I skal med undervisningen.

Find situationer, hvor I har gennemført pædagogiske indsatser i god mening, men hvor det måske blev lidt for meget af det gode i forhold til at nå målene.

ADFÆRDS- PROBLEMER I SKOLEN

Bo Hejlskov Elvén

Praktisk guide til, hvordan lærere og pædagoger kan håndtere konflikter og adfærdsproblemer i skolen.

Hverdagen på mange skoler er præget af uro og konflikter, og lærere og pædagoger bruger meget tid på at skabe ro i klassen, så eleverne kan lære det, de skal. Nogle gange går det godt, men andre gange mangler der praktiske pædagogiske redskaber til at ændre problemadfærd og løse hverdagens konflikter i skolen. Redskaberne kommer her!

Denne bog er en praktisk guide til, hvordan lærere og pædagoger kan håndtere konflikter og adfærdsproblemer i skolen. Ud fra 11 grundprincipper giver bogen viden om, hvad konflikter er, hvorfor de opstår, og hvordan man som lærer eller pædagog løser dem i hverdagen – trin for trin. Bogen opfordrer lærere og pædagoger til at tage ansvar for problemer og konflikter, der står i vejen for lærernes arbejde og elevernes indlæring.

”Der vil altid opstå situationer, der går i kage. Sådan er det. Vi har en tendens til at opfatte problemskabende adfærd som en afvigelse fra det normale. ... Hvis vi har modet til at granske, rumme og tackle den problemskabende adfærd fremfor at udgrænse den, vil vi være langt mere handlekraftige og kompetente.”
– citat fra bogen.

Læs mere om bogen på www.dpf.dk

